

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – SADM) parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo Nr. XIII-820 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3385“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektas buvo svarstytas 2019 m. rugsėjo 3 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės tarpinstituciniame pasitarime ir patikslintas pagal jame pateiktas pastabas ir pasiūlymus, taip pat pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadoje bei Socialinės politikos grupės pažymoje pateiktas pastabas ir darbo tvarka suderintas su nurodytų Vyriausybės kanceliarijos administracijos padalinių specialistais.

Nutarimo projekte siūloma iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo Nr. XIII-820 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3385 (toliau – Įstatymo projektas) aiškinamajame rašte nurodytam Įstatymo projekto siekiui tobulinti skurdo ir socialinės atskirties mažinimo priemones, palaipsniui didinant valstybės remiamų pajamų (toliau – VRP) dydį, tačiau siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui Įstatymo projekto nesvarstyti, nes Vyriausybė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 3 dalimi, numato 2020–2022 metais kompleksiskai didinti VRP dydį ir kitų socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklius, įvertinusi VRP dydžio didinimo poreikį ir poveikį socialinės paramos bei socialinio draudimo sistemoms ir atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos finansines galimybes.

Nutarimo projekte koncentruotai pateikta informacija, pagrindžianti siūlomą Vyriausybės poziciją dėl Įstatymo projekto, todėl toliau pateikiame papildomą informaciją, detalizuojančią Nutarimo projekte pateiktus argumentus:

1. Įstatymo projektu siūloma šiuo metu galiojančiame Įstatyme nustatytą 50 proc. VRP dydį susieti su kasmet apskaičiuojamu ir socialinės apsaugos ir darbo ministro tvirtinamu minimalių vartojimo poreikių dydžiu (toliau – MVPD) ir nuo 2020 m. iki 2023 m. jį kasmet didinti po 10 proc., o 2024 m. siūloma VRP prilyginti apskaičiuotam praėjusių metų MVPD.

Pažymėtina tai, kad nuo VRP dydžio priklauso socialinės pašalpos, būsto šildymo išlaidų kompensacijos, vienkartinės įsikūrimo pašalpos prieglobsčio gavėjams, mėnesinės piniginės pašalpos prieglobsčio gavėjams būtiniausiomis reikmėms, pašalpos maistui ir smulkioms išlaidoms užsieniečiams, gyvenantiems Pabėgėlių priėmimo centre, mokėjimo už socialines paslaugas (išskyrus trumpalaikę ir ilgalaikę socialinę globą) dydžiai, teisė į nemokamą mokinių maitinimą ir paramą mokinio reikmenims įsigyti, papildomą išmoką vaikui nepasiturinčioms šeimoms, paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti, paramą palaikams parvežti.

Pritarus Įstatymo projektui ir padidinus VRP dydį, padidės asmenims teikiamos socialinės paramos dydžiai, ją gaunančių asmenų skaičius. Padidinus tik VRP dydį, tačiau nepadidinus šalpos

pensijų dydžio, šalpos pensijų gavėjai (neįgalūs asmenys, neįgalūs asmenys prižiūrintys ar slaugantys asmenys, pensinio amžiaus asmenys) patektų į pinigines socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams sistemą. Todėl nepagrįstai išaugtų socialinės pašalpos gavėjų skaičius, padidėtų šios paramos administravimo išlaidos, šalpos pensijų gavėjai būtų priversti kreiptis socialinės paramos, teikiamos iš dviejų šaltinių (Socialinio draudimo fondo ir savivaldybių biudžetų), taigi šiems asmenims padidėtų administracinė našta.

2. Nebus finansinių galimybių 2020 m. įgyvendinti Įstatymo projektu siūlomas nuostatas.

Remdamasi galiojančiu Įstatymu bei Įstatymo projektu siūlomomis nuostatomis dėl papildomo VRP dydžio didinimo, SADM atliko preliminarinius papildomo lėšų poreikio 2019–2022 m., atsižvelgiant į planuojamą MVPD didėjimą, skaičiavimus (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Lėšų poreikis Įstatymo projektu siūlomoms nuostatomis įgyvendinti

MVPD, Eur		VRP dydis pagal galiojantį įstatymą (50 proc. MVPD)		Papildomų lėšų poreikis iš valstybės biudžeto, tūkst. Eur	Papildomų lėšų poreikis iš savi-valdybių biudžetų, tūkst. Eur	VRP dydis pagal įstatymo projektą, Eur			Papildomų lėšų poreikis iš valstybės biudžeto ir skirtumas, tūkst. Eur	Papildomų lėšų poreikis iš savivaldybių biudžetų ir skirtumas, tūkst. Eur
2019 m.	251	2020 m.	125	269	2 260	2020 m.	Jeį bus 60 proc.	150	10 579 (+ 10 310)	48 052 (+ 45 792)
Prognose 2020 m.	256	2021 m.	127	202	0	2021 m.	Jeį bus 70 proc.	178	10 652 (+ 10 450)	58 733 (+ 58 733)
Prognose 2021 m.	261	2022 m.	130	332	1948	2022 m.	Jeį bus 80 proc.	208	12 285 (+ 11 953)	62 489 (+ 60 541)
						Bendra papildomų lėšų poreikio ir skirtumo suma 2020–2022 m., Eur			33 516 (+ 32 713)	169 274 (+ 165 066)

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos pinigines socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymu, piniginę socialinę paramą savivaldybės teikia vykdydamos savarankiškąją savivaldybių funkciją, kuri finansuojama iš savivaldybių biudžetų lėšų. Šiuo metu savivaldybėms šiai funkcijai vykdyti minėto įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka kasmet skiriama 223 320 tūkst. eurų. Įgyvendinus Įstatymo projektą, dėl papildomai padidinto VRP dydžio 2022 m. savivaldybėms neužteks skiriamų lėšų piniginei socialinei paramai teikti, todėl, SADM preliminariais skaičiavimais, nuo 2022 m., vadovaujantis Pinigines socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 4 straipsnio 4 dalimi, atsiras pareiga savivaldybėms papildomai skirti lėšų (55,5 mln. eurų) iš valstybės biudžeto minėtai savarankiškajai funkcijai vykdyti. Be to, SADM preliminariais skaičiavimais, papildomai lėšų skirti iš valstybės biudžeto savivaldybių savarankiškajai funkcijai vykdyti reikės anksčiau, t. y. nuo 2021 m.

Remiantis Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pateikta informacija, galima teigti, kad valstybės biudžeto prisiimti 2019–2021 metų ilgalaikiai ir trumpalaikiai išpareigojimai (valdžios sektoriaus išlaidos) jau įvykdyti, siekiant 2019–2021 metams nustatytą fiskalinės politikos tikslą.

3. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte kaip viena iš pagrindinių Įstatymo projekto rengimą paskatinusių priežasčių nurodytas valstybės teikiamos paramos vertinimas, remiantis 2017 m. skurdo rizikos rodikliais. Tačiau Įstatymo projektu keičiama Įstatymo 2 straipsnio 3 dalis, kurios tikslas – kompensuoti atitinkamų socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių, tarp jų ir VRP, dydžių nuvertėjimą dėl metinės infliacijos, maisto ir ne maisto prekių bei paslaugų kainų

augimo, įsigaliojo 2019 m., todėl Įstatymo poveikis Lietuvos statistikos departamento apskaičiuojamai skurdo rizikos ribai nėra žinomas. Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad valstybės teikiamos paramos ir Įstatymo poveikio vertinimas, remiantis 2017 m. skurdo rizikos rodikliais, nėra tikslus ir pagrįstas.

4. Vadovaudamasi Įstatymo 2 straipsnio 6 dalimi, VRP dydį tvirtina Vyriausybė. Išsamiai ir kompleksiškai įvertinus VRP didinimo poveikį visai socialinės paramos ir socialinio draudimo sistemai bei finansines Lietuvos Respublikos galimybes, VRP dydis gali būti nustatytas didesnis nei Įstatyme nurodytas procentinis VRP dydis, susietas su MVPD.

Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikis nevertintas, nes teikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvada dėl Seime svarstomo Įstatymo projekto.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Nutarimo projektą parengė socialinės apsaugos ir darbo ministro patarėjas, laikinai vykdamasis Strateginių sprendimų paramos grupės vadovo funkcijas, Liutauras Vičkačka (tel. 8 706 64 235, el. p. Liutauras.Vickacka@socmin.lt) ir Strateginių sprendimų paramos grupės vyriausioji specialistė Gražina Šapalaitė (tel. 8 706 68 128, el. p. Grazina.Sapalaite@socmin.lt).

PRIDEDAMA. Nutarimo projektas, 2 lapai.

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Gražina Šapalaitė, tel. 8 706 63 9108 706 68 128, el. p. audrone.zdaneviciene@lr.lt